Péntek Imre

A szavak bűvölete

Nyárvég. Jó néhányszor ízelgettem ezt a picinyke szót. Bájos, de bajos is. Két egy szótag, de annyi minden zsúfolódott bele. Vége lesz a kánikulának, a váratlan, katasztrófaszerű viharoknak. Lehullanak a mellkasra nehezedő, szokatlan súlyok. Megszűnnek az izzasztó, lázas hánykolódások, zűrzavaros álmok. A miénk a szürkeségből kioldódó hajnali megkönnyebbülés. Fiatalon könnyebb volt. Fizikailag is. Az érverés alkalmazkodott a hőséghez. A szív ritmusa az évszak ritmusához. S persze, szellemileg is megkönnyebbültünk. Egyre fogytak a magasba vezető angyali lábnyomok. A folyóparti strand volt az egyetlen menedékünk. Az úszás a kristálytiszta vízben, a fejelő partik, vagy a viharos kiskapuzások játéka vagy nézése közben repült az idő. De a lassan, alattomosan, kíméletlenül közeledő kötelességtudat meg-megzavarta a felhőtlen perceket. Akárhogy is, a nyárvég idillje még ott hempergett körülöttünk.

Felrémlenek az iskolák, néhányunknak az egyetem. A Pesti Barnabás utca. Az átjáró a Duna-partra, a megunhatatlan Petőfi-szobor, a Gorkij könyvesbolt, ahol csuda olcsó és jó szovjet klasszikus lemezeket árultak, amiket még mi is meg tudtunk venni. Ha bementünk válogatni, nem szóltak ránk az eladók. (Az előadók se.) Öt év után már otthonosan koptattuk az aszfaltot. A nyárvég persze még otthon ért. Emlékszem, egyik vizsgámhoz hazavittem Kanttól *A tiszta ész kritikáj*át. A vaskos, régi kiadású kötet némi feltűnést keltett a fürdőgatyás baráti körben. Hát még, amikor látták, hogy elmerülök benne. A 17. század mélységeiben. A folyópartom olvasgattam a régies szöveget, némi riadalmat keltve a szórakozó baráti társág körében. Ez is a nyárvéget jelentette. A tapasztalati tudás metafizikai vizsgálata. (Akkor és nekem.) A folyó friss vize hűvösen kanyarodott alattam, áramai körülfolytak, a könnyelmű lebegés – a még itt, de már ott – elszakította realitásérzékünket, a jövő bizonytalan körvonalai még tele voltak ígéretekkel. Az első korty alkohol a szánkban, bor, sör, pálinka. A változatosság zamata. Akkor ott felrémlett a búcsúzás. A községtől, az egykori kapualjaktól, a könnyelmű kalandoktól, ígéretektől. Szinte meglátszott rajtunk a merő ideiglenesség állapota, amelyből szerettünk volna kilépni. „Nincsen minékünk állandóság", ezt a mondatot Pascaltól vettük át és lépten-nyomon idéztük. A végesség távolinak tűnt, de az elmúlás sejtelme meg-megkísértett. És ennek ellentéte is: az öröknek látszó, első, komolyabb szerelem...